

A

* Icon. Icones.

Aprius hic Locus tractabitur, ubi de Imaginibus differemus. Dicitur εἰκὼν ab εἰκάζω, quod significat id, quod ad imitandum & simile reddendum, factum est, ut sit quoque Imago, quasi imitatio.

Iconomachi. Iconoclastæ.

Quare infra Titul. de Imagine. Imaginum violatores, exturbatores, &c.

* Idæa.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

B

Idæa dicitur ἰδέα ἢ ἰδέα, quod est species & forma. Et est id quod forma exemplaris, qua res fiunt & cognoscuntur, quæ est in mente artificis, *secund. B. Thom. 1. parte. q. 15.* Hinc idolum cum accentu in penultima, cuius diminutivum est idoliū, similiter cum accentu in penultima, & idololatria, de quibus *infra* idolothyfia, hoc est immolatio, quæ fit simulachris, *id.* vero dicitur proprius, à quo idiotæ siue idiotæ, dicitur indotus & inutilis: quasi tantummodo & nulli alij utilis. *Lucius: Quidni, & tu, idem illiteratum me atque idiotam dicere.*

C

Quod ad naturam, definitionemque Idææ spectat, varia fuerunt de eadem sententia. Et legere est apud *Euseb. Casar. in lib. cont. Philos. c. 44. Alcinoi lib. de D. & Platonis c. 9. & Plutarchum lib. de placitis, cap. 3.* Quibus ommissis ea definitio circumfertur, quam ex *D. Augustino lib. 1. de Civit. cap. 25.* tradit *S. Thomas q. art. 1. lib. de veritate, est quæ talis.*

Idæa est forma, quam aliquid imitatur, ex intentione agentis, determinantis sibi finem. Vnde Idææ non sunt quæ fortuito representantur, ut neque formæ egentium naturalium: cum hic una alterius propriè exemplar non dicatur. Quin *S. Thomas supra* monet, nec ipsam diuinam essentiam quæ essentia est, sed quæ intellecta, Idææ habere rationem.

Est enim Idæa propriè conceptus, idque non formalis, sed obiectivus. Non enim v. g. artifex in operando intuetur suum conceptum formalem, neque Beati in celo, iuxta quosdam, intuentes diuinam naturam formant verbum, sufficit enim ad eorum operationem, ut rem obiectam expriment, atque hæc videtur communior sententia. *Plato & Alcinoi*, quorum ille inter Philosophos maxime celebravit Idæas; ita de Idæis senserunt, & *Plato* quidem ait:

Idæa boni est id, quod veritatem exhibet his quæ cognoscuntur, & ei qui cognoscit vitæ tribuit, & causa est sciendi & veritatis, ut quæ per intelligentiâ cognoscitur. *Plat. de Rep. dial. 6.*

Idæas nec habemus, nec apud nos sunt, nec ipsarum cognitionem habemus. *Plat. in Parme.*

Idæa omnes tanquam species quædam intellectuales sunt atque diuinæ, nec malorum causæ sunt. *Plat. de Repub. dial. 6.*

Alcinoi vero: Idæa sunt vniuersalium & perfectarum substantiarum, & eorum quæ conferunt ad naturalem harum substantiarū dispositionem, ut hominis, & eius quod hominem perficere potest, ut sapientie, & virtutis. *In cap. in Alc. dial. 2.*

Idæam non esse artificiosam, nec eorum quæ præter naturam sunt, nec particularium, nec eorum quæ sunt imperfecta, sordidum, & festiua, nec relatiuorum, pluribus ex his qui *Platonem* secuti sunt non placuit, sed esse voluerunt intelligentiones Dei æternas, ac seipsis perfectas. *Alc. cap. 9.*

* Idiotæ.

QUI DICENDI.

Idiota vox est Græca, ab ἰδιότῃ, id est proprius. Vnde *Idiota* ut placet *Beda*, is est, qui proprio tantum naturalique idioma, seu lingua & scientia contentus, nescit studia literarum. Sic dicitur in *Actis Apost. c. 4.* Principes & Seniores *Iudæorum* existimasse *Petrum* & *Ioannem* esse *Idiotas*, & sine litteris. Et *Cicer. act. 4. in Verrem*, & alibi, opponit *Idiotam* ingenioso & intelligenti.

Apud Latinos crebrior est significatio *Idiotæ*, quam propriato, quique nullo munere fungitur. Quomodo *Nonius* & *Symmachus* *Idjotas* volunt esse illos, qui res suas curant, sibi non aliis viles, nihil patriæ impertientes.

Quidam vir piissimus ante plura sæcula, contemplationes in lucem emisit, qui nomen *Idiotæ* assumpsit, ut proprium modestæ causæ supprimeret.

S. CHRYSOSTOMVS dicit, posse reperiri illiteratum, & tamen qui non sit *Idiotæ*: conuerso, ex quo colligas *Idiotam*

referri ad sermonem, illiteratum ad scientiam. Synonyma tamen facit. *Idem in cap. 4. Actorum, ἀμαθὴς ἢ ἀδίδακτος.*

* Idolum. Idololatria.

DEFINITIO, ET ETYMOLOGIA.

Idolum vox est Græca. Ἴδωλον ab ἰδέω quod est forma, & dicitur omne, id quod quavis ratione, absque etiam studio rem verâ representandi, efformatur. Vnde erat *Henricus Stephanus*, & cum eo nouatores hæretici, qui imaginem quamvis quam cultu & honore dignamur, Idolum appellant. Idolum enim est imago rei falsæ idcirco dicit *Paulus 1. Cor. 8.* Idolum nihil est, id est, non est id quod representatur, aut existimatur esse. *Ahudit* ad Hebræum ἱלללי, hac voce Idolum illi significant, quasi dicant esse rem vanam, inanem vmbrailem, & *Eustathius in 11. Odyss.* dicit Idolum accipi solere pro vmbra spectro, omnique re quæ quamvis appareat, nihil tamen sit.

Sic veterib. Græcis Idolū erat imago inanis & mendax, qualia sunt vana phantasmata: spectra, umbræ mortuorum, de quibus *Virgil. Tenebris sine corpore vite.* &c. *causa sub imagine forma.*

Theodoros Studita doctissimus Græcorum, Leonem, Armenum Imper. Iconomachum libera hac voce in concessu Sacerdotum castigabat. Quisnam est qui te docuit imaginis atque Idoli vnam esse vocem? Hoc enim nec vllus Patrum sensit, neque res ipsæ ferunt, ut dicatur. Idolum enim est & appellatur, quod dæmonis, aut alterius, quem Gentiles turpiter pro diis coluerunt, specimen representat, &c. Sic enim harum rerum peritis visum fuit hæc nomina distinguere, qui Idolum falsam imitationem dixerunt, Imaginem vero expressam similitudinem. *Michael in gest. Theodori Studite*, & refert *Ioan. Lorin.* vir huius seculi eruditiss. in doct. suo *Comm. in Act. Apost. c. 17. vers. 16.* & quamvis apud Authores profanos nonnunquam æquè latè patere videantur hæc voces, Idolum & Icon, siue Imago; tamen *S. Scripturæ*, & *Ecclesiastico* vsu, Idolum semper in malam partem accipitur. Ideoque *vi 1. Synodus Act. 5. & 7.* edidit hunc ea de re anathematismum, contra Conciliabulum Constantinopolit. *Constantini Copronimi* opera coactum in *Blachernis*: Qui venerandas imagines Idola appellant, anathema sint. Vide *Tertull. lib. de Idolis c. 3. & 4. August. qu. 4. 1. ex veter.*

Idololatria igitur est superstitio, qua diuinus exhibetur cultus ei, cui non debet exhiberi, ab εἰδωλον & λατρεία. Nam λατρεία colo dicitur. Vnde constat non necessario ad idololatriam requiri imaginem aut simulacrū, cum extra ea exercitia fuerit. Testatur *Tertull. supra c. 3.* Idolum retro non erat, priusquam huius monstri artifices ebullissent, sola templa & vana ædes erant, tamen Idololatria agebatur, non in isto nomine, sed in isto opere. *Plut. in vita Nume* testatur, centum & *Lxx.* annis ab *V. C.* templa absque idolis fuisse posteq; absq; imagine committi Idololatriam, docet *S. Thomas 2. 2. q. 94. art. 1. ad 4.*

ANTIQUITAS ET ORIGO.

Idolorum originem *Tertull.* supra rejicit in artifices statuarum & imaginum, quæ mundo intulisse dæmonem scribit.

Idololatria autem penè cum mundo exorta est, fuitque in filiis *Adæ* eorumque familiis, ut placet *Tornello*, & aliis: ut quibus *Enos* opposuit publicum Dei cultum, & velut visibilem Ecclesiam formâ instituit. Sunt tamen qui cum *D. Thoma* existiment, ob recentem memoriam creationis, ante Diluuium non fuisse Idololatriam, & confirmant ex illo *Sap. cap. 4.* vbi dicuntur Idola non fuisse ab initio, neque fore in perpetuum. Sunt qui sentiant ante diluuium quidem fuisse Idololatriam in malis Angelis, qui *Luciferum* suum tanquam similem *Altissimo* per Idololatriam coluerunt: non tamen in hominibus. Ita *Ioan. Malderus in erudito suo opere de Iustitia & Religione, tract. 10. cap. 7. dub. 3.* neque enim primi parentes dici possunt Idololatræ, quamvis *Euam* tentatam à serpente plurimum Deorum nomine iniecto constet. Videatur *Epiph. lib. 1. cont. hæreses* circa initium alij tamen hic aliter sentiunt.

Matrè & fontè Idololatriæ indicat *Scriptura* supra inanis gloriae studiū quo homines colerēt, & coli voluerunt defunctos, elegatè id explicat *Lab. Firmianus*, cuius verba subiiciuntur.

Cum constet Saturnum, Iovem, cæterosq; deos homines fuisse, nõ est obscurum, qua ratione dij cæperint nominari. Si enim nulli reges ante Saturnū, vel *Vranū* fuerint propter hominum raritatem, qui agrestem vitâ sine vllò rectore vivebant: non est dubium, dum illis temporibus homines, regem ipsum totamque gentem summis laudibus, ac nouis honoribus iactate cæperint, ut etiam Deos appellarent, siue ob miraculum virtutis